

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VIII. Auditis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

pter hoc, & l. ex parte 39. ff. famil. herciscun-
da, & notat Gl. fin. hic, Imola n. r. Abb. n. 2.

CAPITVLVM VII.

Quia in causis.

PARAPHRASIS.

Vniuersitas scholarium Parisensium, cum
interdum in iudicio stare deberet seu a-
gendo, seu defendendo, & omnes com-
parere non possent, petierunt ab Innoc.
III. vt ipsis liceret Procuratorem, seu
Syndicum instituere. Respondit Papa;
Tamen id eis, spectato communi iure
concessum sit, tamen etiam auctoritate
Apostolica se ipsis instituendi Procura-
toris facultatem concedere.

SUMMARIUM.

1. Vniuersitas potest ad causas agendas Pro-
curatorem instituere.
2. Scholares, ubi consuetum est, possunt inter
se facere Collegium seu Vniuersitatem,
ita vt Rectorem & Officiales eligant,
atque statuta condant pertinentia ad
facultatem suam, ita tamen, vt hoc mo-
do superiori Magistratui subiecti, seu
subordinati sint.
Idem potest Communitas opificum in ap-
probatis rebus publicis.
3. Quae iuri communi concessa sunt, interdum
à Principe conceduntur ad maiorem
confirmationem & securitatem.

NOTANDVM I. Vniuersitas potest ad
causas in iudicio agendas Procurato-
rem instituere. Nam etsi Procurator defini-
tur, qui mandatu domini negotia aliena ad-
ministrat, l. 1. ff. de Procurator. Tamen ipsa
Vniuersitas, tanquam persona ficta, loco do-
mini habetur, vt Gl. hic ait ver. de iure com-
muni. Veruntamen Procurator ab Vniuer-
sitate constitutus proprio vocabulo Syndi-
cus, vel Actor appellatur, l. 1. §. Quibus, ff.
Quod cuiusque Vniuersitatis, & c. vn. de
Syndico.

NOTANDVM II. Scholares, ubi id cō-
suetum est, facere possunt inter se Collegi-

um, seu Vniuersitatem, ita vt Rectorem, &
Officiales eligant, atq; statuta condant per-
tinentia ad facultatem suam, attamen hoc
modo, vt superiori Magistratui subiecti, seu
subordinati sint. Ita sumitur ex hoc c. & ex l.
vlt. C. de iurisdic. omn. iudicium, vbi hoc i-
psum traditur de communitatibus opificum
in Rebus publ. approbatis, & videri potest
Bartol. & Abb. hic not. 2.

Contrarium tamen docet Gl. in cit. l. vlt.
Quia Scholares, inquit, professionem non
exercent, sed sub exercentibus sunt discipuli.
Quemadmodum nec opificum discipuli V-
niuersitatem seu Collegium faciunt, sed eo-
rum Magistri. Sed respondet hic Abbas;
Quod etiam ipsi Scholares ad quaedam sua
negotia tractanda conuenire possint, & qui-
busdam locis soleant, ita vt propria & ipsi iu-
ra, statuta, directores, &c. habeant. Imò ait
Accursius in cit. l. 1. ff. Quod cuiusque Vni-
uersitatis, ver. aliorum; si sex studiosi in
vna domo habitent, quod facere possint Col-
legium licitum, ita vt Syndicum ipsis insti-
tuere liceat.

NOTANDVM III. Quae iure commu-
ni concessa sunt, interdum à Principe conce-
duntur ad maiorem confirmationem, & se-
curitatem. Quia concessio specialis pluris
æstimatur, quam generalis. Ita sumitur ex
hoc c. & arnotauit lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 7. ex-
cept. 3.

CAPITVLVM VIII.

Auditis.

PARAPHRASIS.

Controuersiae quaedam erant inter Episco-
pum Egitanensem, & Episcopum Colu-
briensem; quas Papa Iudicibus delegaue-
rat. Sed cum iustitia processus Iudicum
delegatorum in dubium reuocaretur, im-
petrauit Colubriensis Episcopus, vt cau-
sa tota ad Sedem Apostolicam auocare-
tur. Verum cum tota causa processuum
examinata, & conclusa esset, vt nihil re-
staret præter sententiam ferendam, idem
Episcopus Procuratorem, quem pro cau-
sa illa constituerat, non absque Sedis A-

Fffff ; posto-

postolicæ contemptu, & aduersariæ partis dispendio, reuocauit. Sed ea reuocatione non obstante, Honorius III. sententiam tulit processus illos iudicum, & quæ inde secuta fuerunt, irrita pronuntians; insuper Episcopum Colubriensem condemnans in expensis, quos Egitanensis fecit ex eo tempore, quo Procurator reuocationis literas acceperat, & quas idem Episcopus faceret, quoad Colubriensis per se, vel per idoneum Procuratorem adueniet in negotio principali legitime processurus.

S V M M A R I V M.

1. *Citatus ad totam causam censetur contumax, si recedat v. g. Procuratorem reuocando, & alium non submittendo; unde causam iam cognitam & conclusam procedi potest ad sententiam ipso non citato.*
2. *Ab eo tempore, quo pars litigans incipit esse contumax, debet ea aduersario condemnari in expensis, quas morando facere cogitur.*

NOTANDVM I. Qui citatus est ad totam causam, maxime quam ipsemet ad iudicem traxit seu aduocauit, censetur contumax si recedat, v. g. Procuratorem reuocando, & alium non submittendo. Quamobrem, si causa tum cognita & conclusa sit, procedi potest ad sententiam, etiam ipso non citato, propter contumaciam eius. Ita Innoc. hic.

Si quæras: Cur ergo Papa non etiam processit in quæstione principali, non obstante reuocatione Procuratoris? Respondeo: Quia lis super principali quæstione coram Papa nondum contestata erat, ideo vi generalis citationis procedi non poterat, parte absente. Ita Innoc. & Abb. hic n. 8.

NOTANDVM II. Si pars litigans incipiat esse contumax, neque per se, neque per Procuratorem comparendo, ex eo tempore aduersario condemnari debet in expensis, quas morando facere cogitur. Ita Abb. hic n. 10. arg. l. si quis inficiatus, 13. iuncto Bar-

tol. ibid. n. 1. ff. de positi, & habetur in c. cum dilecti, 6. de dolo & contumac.

CAPITVLVM IX.

Petitio.

PARAPHRASIS.

Episcopus Mutinensis è diocæsi discessurus, duos Canonicos Vicarios seu Procuratores generales constituit. Sed cum in iudicio comparerent, exceptum contra ipsos fuit, quod in instrumento procuratorio Syndici, vel actores Episcopi non vocarentur. Respondit Honorius III. exceptionem hanc nullius momenti esse, cum satis ex tenore instrumenti appareat, quod Episcopi intentio fuerit liberam illis pro se in iudicio agendi, ac respondendi dare potestatem.

S V M M A R I V M.

1. *Non est laborandum de verbis instrumenti, aut cuiusque dispositionis, si de mente seu intentione Auctoris constet, nisi certa verborum solemnitas ad aliquem actum requiratur tanquam forma substantiali.*

Cur isti Canonici, constituti vt procuratores Episcopi, à iudicio repelli posse viderentur, hæc erat. Nam Procurator est, qui negotia aliena domini mandato administrat, l. 1. ff. de Procurator. Atqui Episcopus non dominus est bonorum Ecclesie, sed Administrator, & Curator, c. 2. de donat. Ergo is Procuratorem pro causis Ecclesie sue instituere non potest, sed Syndicum, seu Actorem, iuxta l. 1. ff. Quod cuiusque Vniuersitatis, &c. Confirmatur ex eo, quod neque tutor aut curator ante litem contestationem procuratorem in iudicio constituere possit, l. neque tutores, 11. C. de Procuratorib. Neque Procurator alium Procuratorem ante litem contestationem dare, c. 1. §. licet, eod. tit. in 6. Responderi debet; Tametsi Procurator, si strictè & propriè loquendum sit, ita accipiatur;